

MEMÒRIA

PROTECCIÓ D'UNA ÀREA DE NIDIFICACIÓ DE CORRIOLS EN LA PLATJA DE NULES (Z.E.C. Marjal de Nules ES5222005)

Grup d'Estudi i Protecció dels Rapinyaires – Ecologistes
en Acció (GER-EA)

Febrer de 2024

INTRODUCCIÓ

Les zones litorals de Castelló han sigut alterades en les últimes dècades d'una forma realment important, reduint a mínims molts hàbitats costaners. Les principals causes d'aquesta reducció o desaparició han vingut per dos aspectes importants: d'una banda, per la dessecació de les zones pantanoses o de marjal i, d'altra, per la invasió constant d'urbanitzacions costaneres, moltes vegades sense criteris de sostenibilitat, de forma que han ocupat i destruït moltes zones litorals i tots els seus hàbitats naturals.

De ser un mantell continu de marjals costaneres (des de Peníscola al nord de Castelló, fins a l'Albufera de València), aquesta destrucció de les zones humides ha anat aparellada al mateix temps a la destrucció de les àrees de cria de les aus silvestres, per molts motius.

La massificació del turisme a les platges, els gossos solts sense control, els gats domèstics lliures que depreden i espanten les aus, la presència de pescadors de platja, gent passejant sense precaucions, etc. Totes aquestes circumstàncies tenen com a resultat final la pèrdua de nius i polls dels corriols, unes aus limícoles que crien al terra de les platges.

ELS CORRIOLS, ESPÈCIES PROTEGIDES

Els corriols pertanyen a la família dels caràdrids (ordre Caradriforme), grup que comparteix la necessitat d'ambients aquàtics i l'alimentació, basada en invertebrats aquàtics i insectes que busquen amb el pic en els espais fangosos (d'ací el nom de limícoles).

Nidifiquen en el sòl, en xicotetes depressions, sense aportar material extern al niu. Per això solen ser víctimes dels treballs amb maquinària pesant que es realitzen a les platges, i també pateixen les molèsties causades pels banyistes o la predació per gats i gossos domèstics. Les cries són nidífugues (abandonen el niu a les poques hores de naixement), circumstància que augmenta les baixes taxes de supervivència.

Aquesta actuació pretén millorar les condicions de l'entorn per a la reproducció dels corriols, un grup d'aus molt vulnerable en l'època de nidificació (entre abril i juliol), perquè fa les postes directament al terra (totalment exposades i accessibles) i perquè les fa en les platges, que són espais públics amb una gran concurrència humana en aquests mesos.

A Nules hi ha citades diferents espècies de corriols, però les que crien a les nostres platges són dos: corriol menut (*Charadrius dubius*) i corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*).

Ambdues espècies tenen un règim de protecció especial; el seu estatus legal és el següent:

- Corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*): espècie prioritària, inclosa en l'annex I de la Directiva d'Aus, en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenacades (Annex I – Vulnerable), en el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial (LESRPE) i categoria UICN – Vulnerable).
- Corriol menut (*Charadrius dubius*): espècie inclosa en el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial (LESRPE).

Ambdues espècies han estat citades a Nules com a nidificants. El corriol camanegre ja fa set anys que no cria allí; ho va fer al 2014 i al 2017.

El corriolet és més abundant i sí que manté la platja de Nules com a localitat de cria. Però tot i això, ha passat de les 1.200 parelles als anys 90 a només 259 al 2020 en la Comunitat Valenciana.

LA PLATJA DE NULES I LA ZONA ESPECIAL DE CONSERVACIÓ (ZEC)

L'àmbit d'actuació comprèn la **platja del Rajadell**, situada al sud del terme municipal de Nules, entre la zona urbanitzada i el límit amb el terme municipal de Moncofa.

Segons el Pla d'acció territorial d'infraestructura verda del litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL) la platja està catalogada com a **Natural protegida** (N2).

Aquesta categoria s'atorga als trams de platja que estan inclosos dins d'un espai natural protegit de la Xarxa Natura 2000 que compten amb la presència d'espècies catalogades de fauna o flora, i/o que acullen hàbitats costaners o formacions dunars en bon estat de conservació.

Efectivament, la platja del Rajadell està dins de l'àmbit protegit de la Marjal de Nules, que forma part de la **Xarxa europea Natura 2000** perquè compta amb les següents figures de protecció:

- Zona Humida catalogada (Marjal de Nules-Borriana), per l'Acord de 10 de setembre de 2002, del Consell.
- Zona especial de conservació (ZEC, Directiva 92/43/CEE i Llei bàsica estatal 42/2007, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat), pel Decret 127/2015, de 31 de juliol del Consell, que aprova les normes de gestió per a l'espai protegit.

L'àmbit de la ZEC, en groc, arriba fins a la mar

OBJECTE DE L'ACTUACIÓ

Com hem dit, l'actuació pretén protegir i senyalitzar zones de nidificació dels corriols en la platja del Rajadell de Nules, mitjançant la instal·lació d'una tanca perimetral, senyalització informativa i la participació de l'institut d'ensenyament secundari de Nules (IES Gilabert de Centelles).

Els objectius concrets són:

- Protegir els possibles nius dels impactes detectats: trànsit de vehicles a motor, banyistes, animals domèstics, etc.
- Proporcionar als corriols zones segures i tranquil·les per a nidificar i traure endavant els polls.
- Senyalitzar les zones i informar les persones de la presència dels nius de corriols i de les normes de comportament, mitjançant la instal·lació de panells informatius.
- Fer compatible l'ús turístic de la platja i la reproducció dels corriols.
- Conscienciar la comunitat local sobre aquesta problemàtica, mitjançant les activitats educatives amb l'alumnat de l'institut de Nules.

ÀMBIT D'ACTUACIÓ: LA PLATJA DEL RAJADELL

La platja del Rajadell és una platja natural, no urbana. Es tracta d'una faixa mixta de graves, arenes i pedres arrodonides, de 1.200 metres de longitud, que tanca la marjal a la mar.

En aquests 1.200 metres es poden distingir 3 trams ben diferenciats, de sud a nord:

- Tram 1: entre el límit amb Moncofa i el càmping existent (que arriba fins a la mar).
- Tram 2: entre el càmping i la parcel·la 911 del polígon 25 (que arriba fins a la mar).
- Tram 3: entre la parcel·la i la zona urbana de la platja.

Els tres trams de la platja reuneixen les condicions físiques per a què els corriols puguin criar: el substrat és una barreja de grava i sorra, i la vegetació és escassa i baixa, que permet ocultar-se als polls quan abandonen els nius.

Proposem acordonar 2 zones, en els trams situats més al sud. També establím un ordre de prioritat, en funció de les parelles reproductores que detectem enguany i de la disponibilitat pressupostària.

L'ordre de prioritat de les zones és el següent:

- **1r. Zona 1** (tram 1): 2563 m² de superfície i 269 metres lineals de perímetre. Aquesta zona és prioritària perquè ací és on va criar el corriol camanegre per última vegada.

- **2n. Zona 2** (tram 2): 1020 m² de superfície i 144 metres lineals de perímetre. En aquest tram va criar el corriol menut al 2022 (fotografia de la portada).

- Respecte al tram 3, el més pròxim a la zona urbanitzada de Nules:
En aquesta zona hi ha senyalitzada una **platja per a gossos**, promoguda per l'Ajuntament de Nules.

Aquest tram de platja també reuneix les condicions d'hàbitat per a acollir a parelles de corriols nidificants. Però l'existència d'una platja canina garanteix la presència freqüent de gossos domèstics, circumstància que és totalment **incompatible** amb la cria de corriols, per l'efecte estressant i dissuasiu que els hi provoquen.

Fins i tot, considerem que la platja canina és contrària a la **Norma de gestió de la ZEC** Marjal de Nules, aprovada pel Decret 127/2015.

Per tant, la Conselleria de Medi Ambient, competent i responsable del compliment la norma, hauria d'aplicar el règim d'avaluació de repercussions sobre la **Xarxa Natura 2000** (Decret 60/2012), per a analitzar la incompatibilitat de la platja canina amb la conservació d'aquesta fauna silvestre en aquest àmbit litoral de la ZEC.

Aquestes són les dades de les zones:

Zona	Coord. UTM (ETRS 89)*		Superfície (m²)	Perímetre (m)
1	X 746.270	Y 4.410.809	2.563	269
	X 746.285	Y 4.410.803		
	X 746.247	Y 4.410.695		
	X 746.225	Y 4.410.705		
2	X 746.365	Y 4.411.072	1020	144
	X 746.382	Y 4.411.067		
	X 746.368	Y 4.411.018		
	X 746.347	Y 4.411.023		

* De cada zona, s'indiquen les coordenades dels quatre cantons.

ACCIONS PREVISTES

A. INSTAL·LACIÓ DE TANQUES DE PROTECCIÓ

L'actuació consisteix en instal·lar una tanca de protecció al llarg de tot el perímetre de les zones de nidificació, com es veu en la següent imatge:

La tanca consistirà en pals de fusta verticals situats cada 7 metres de distància. Els pals seran d'1,5 m d'alçada i 10 cm de grossor.

Els pals serviran per a subjectar una corda que tancarà el perímetre de les zones.

Ancoratge a terra sense obra *in situ*.

La instal·lació no suposarà cap tipus d'obra en la platja, sinó simplement excavar clots en la grava de 50 cm de profunditat i soterrar la base dels pals.

B. SENYALITZACIÓ AMB PANELLS INFORMATIUS

Les tanques es completaran amb la instal·lació de panells que informaran sobre:

- la protecció de les zones de cria
- característiques dels corriols
- recomanacions de comportament, especialment sobre els animals domèstics.

Els panells seran de 70 x 40 cm aproximadament.

S'instal·laran en els mateixos pals verticals de les tanques, en els punts de major visibilitat per a les persones visitants.

C. SEGUIMENT DEL PERÍODE DE NIDIFICACIÓ

L'època de nidificació dels corriols va de l'abril al juliol, tot i que comencen a arribar a les platges abans, al mes de març.

Al llarg d'aquest temps, els membres del G.E.R. realitzaran un seguiment periòdic de les zones acordonades, per tal de detectar les parelles amb actitud de cria i determinar les zones que cal acordonar.

D. EDUCACIÓ AMBIENTAL I CONSCIENCIACIÓ

S'han concertat una sèrie d'activitats amb el centre educatiu IES Gilibert de Centelles:

- Xarrada prèvia en el centre, sobre la importància de la conservació de les platges naturals per a la cria dels corriols, els perills que hi ha i les mesures a prendre.
- Jornada de voluntariat ambiental en les zones de cria, per a la protecció dels nius, la neteja de la platja, etc.

Totes les accions realitzades seran reportades als mitjans de comunicació, a les xarxes socials i també seran publicades en la web d'Internatura del grup GER-EA <http://www.internatura.org>.

AFECCIÓ AL DOMINI PÚBLIC MARÍTIM TERRESTRE

Segons el visor del *Ministerio para la Transición ecológica*, tota la platja del Rajadell està **dins de l'àrea de Domini Públic Marítim Terrestre (DPMT)** .

Respecte a la instal·lació de la tanca, ja hem comentat en l'apartat anterior que l'ancoratge dels pals de fusta no suposarà cap tipus d'obra en la platja, sinó simplement excavar clots en la grava de 50 cm de profunditat i soterrar la base dels pals.

Per tant, **considerem que la instal·lació de les tanques per a la protecció de les zones de nidificació del corriol no afectarà al Domini Públic Marítim Terrestre.**

Compliment de la normativa específica.

Als efectes de l'article 97 del Real Decret 876/2014 pel qual s'aprova el Reglament General de Costes, considerem que aquesta memòria compleix les disposicions de la Llei 22/1988, de Costes, i de les normes generals i específiques dictades per al seu desenvolupament i aplicació (art. 44.7 de la Llei 22/1988).

AFECCIÓ A ESPAIS DE LA XARXA NATURA 2000

Com ja hem indicat anteriorment, la Marjal de Nules forma part de la Xarxa europea Natura 2000, ja que està catalogat com a Zona Humida i Zona d'Espacial Conservació (ZEC).

L'actuació pretén conservar els valors naturals de l'espai protegit. En concret, protegir i senyalitzar l'àrea de nidificació dels corriols en la platja del Rajadell de Nules, mitjançant la instal·lació d'una tanca perimetral. Per tant, l'objectiu és afavorir principalment dues espècies d'aus silvestres, la presència de les quals ha provocat la protecció de l'espai natural (entre d'altres).

La forma d'instal·lar la tanca (sense fer obra en la platja, com ja s'ha indicat) reduirà les molèsties i l'impacte sobre el terreny.

D'altra banda, la tanca perimetral també servirà per a protegir la vegetació litoral, perquè quedarà dins la zona de nidificació, resguardada del pas de les persones.

Per tot això, es considera que l'actuació tindrà una **afecció positiva sobre el PPDM i la Xarxa Natura 2000**.

REPORTATGE FOTOGRÀFIC

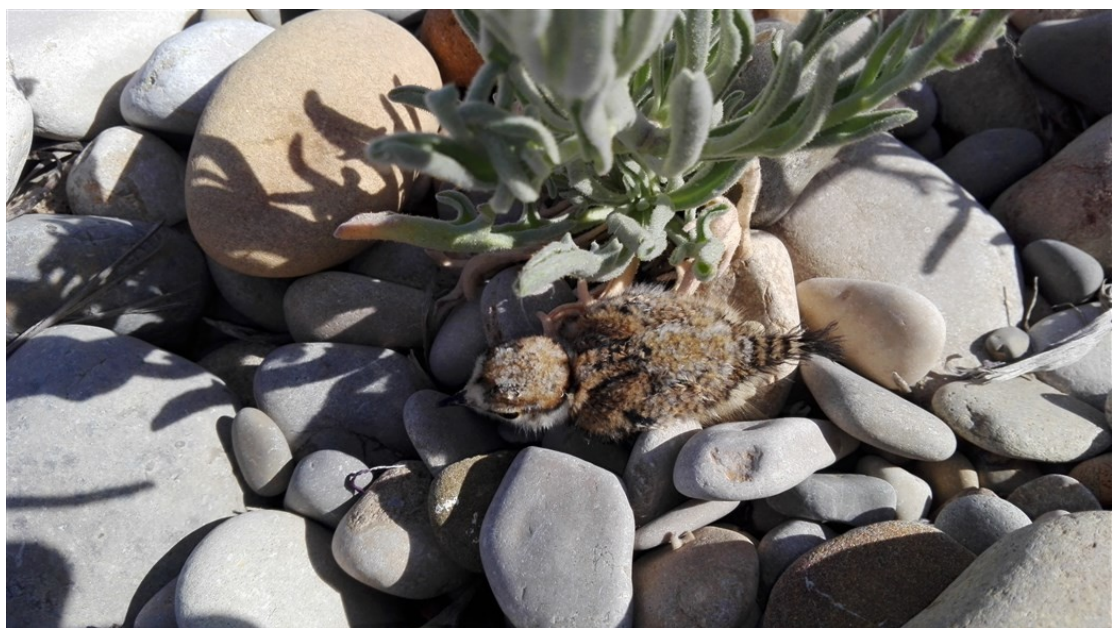

Platja del Rajadell

Ous de corriol esclafats
(09/05/2022)

Rastres de rodades
en zona de cria
del corriol camanegre
(20/05/2022).

Poll de corriolet ja fora del niu

Exemplars adults de corriolet

Febrer de 2024

